

บันทึก

เรื่อง การขอคืนเงินอากรที่เสียไว้เกิน

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยหนังสือที่ ๒๐๗๔ กม.๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๐๑ ว่า กระทรวงการคลังขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความ มาตรา ๑๑๒ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ เพื่อเป็นแนวทางที่กรมศุลกากรจะได้ถือปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้ และได้ฟังคำชี้แจงของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรประกอบด้วยแล้ว ได้ความว่า เมื่อมีผู้นำของเข้ามายื่นคำร้องขอคืนเงินอากรที่เสีย หรืออ้างว่าเสียไว้เกิน ในการพิจารณาคำร้องเหล่านี้ เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีการโต้แย้งกันไม่มีที่สิ้นสุดว่า กรณีใดจะต้องแจ้งความไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าจะเรียกคืนเงินอากรก่อนการส่งมอบ หรือส่งออก และกรณีใดไม่ต้องแจ้ง ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่ายคือ

ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า พิจารณาตามวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๘๒ จะเห็นได้ว่ามีข้อความชัดเจนมิให้กรมศุลกากรรับพิจารณาคำเรียกคืนเกี่ยวกับชนิดของ คุณภาพ ปริมาณ น้ำหนัก หรือราคาแห่งของใด ๆ หรือเกี่ยวกับอัตราอากรที่พึงเก็บแก่ของใด ๆ หลังจากที่ได้ออกร และของนั้น ได้ส่งมอบหรือส่งออกไปแล้ว เว้นแต่จะได้แจ้งความไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนการส่งมอบหรือส่งออกว่าจะยื่นคำเรียกคืนดังกล่าว และคำเรียกคืนนั้นได้ยื่นภายในกำหนดเวลา ๒ ปีนับแต่วันที่นำของเข้าหรือส่งของออก ฉะนั้นจึงเห็นว่า ผู้นำของเข้าต้องแจ้งความจำนงค์ไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวิธีการดังกล่าวทุกกรณี จึงจะยื่นคำร้องขอคืนเงินอากรที่เสียหรืออ้างว่าเสียไว้เกินในภายหลังได้

อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ตามระเบียบปฏิบัติของกรมศุลกากรเมื่อมีผู้นำของเข้า พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรต้องตรวจของพร้อมด้วยผู้นำเข้า เมื่อปรากฏว่า รายได้นำของเข้าเกินกว่าที่แจ้งไว้ในใบขนสินค้า ก็ดำเนินการให้ผู้นำเข้าเสียอากรเพิ่มให้ครบถ้วน เมื่อปรากฏว่าของที่นำเข้ามาจำนวนขาดไปหรือน้ำหนักไม่ครบถ้วน ก็บันทึกลงไว้ในใบขนสินค้า และให้ผู้นำเข้ารับของไป แต่มิได้ดำเนินการคืนอากรที่ชำระไว้เกินให้แก่ผู้นำเข้า ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรม และไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๔๗๑

คณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ ที่กล่าวนั้น นับว่าเป็นบทบัญญัติสำคัญของพระราชบัญญัติศุลกากรซึ่งกำหนดไว้ว่า บรรดาค่าภาษีนั้นให้เก็บตามบทพระราชบัญญัตินี้ และตามพิกัดอัตราที่ใช้อยู่ในเวลานั้น ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่บังคับไว้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจของที่นำเข้าพบว่าของนั้นมีคุณภาพหรือประมาณหรือน้ำหนักน้อยกว่าที่แสดงไว้ในใบขนสินค้า หรืออัตราที่เรียกเก็บไว้เกินไปดังปรากฏตามตัวอย่างที่แสดงมาหลายเรื่องนั้น ก็ชอบที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการคืนเงินอากรที่ชำระไว้เกินให้แก่ผู้นำเข้าเสียตั้งแต่ในขณะที่ตรวจพบ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้นำเข้าแจ้งความจำนงค์ที่จะร้องขอคืนเงินอากรอย่างใดอีกเมื่อได้ตรวจสอบของที่ขาดได้หลักฐานแน่นอนแล้ว จึงส่งมอบของหรือส่งของออกไป การดำเนินการเช่นนี้ก็เป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๙ นั้นเอง เช่นเดียวกันที่ได้บัญญัติอยู่แล้วในกรณีที่ตรวจพบว่าน้ำหนักของเข้ามาเกินกว่าที่แสดงไว้ในใบขนสินค้า กรมศุลกากรก็เรียกเพิ่มทันที

ส่วนมาตรา ๑๑๒ วรรคสองนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า มีความหมายใช้บังคับในกรณีที่พนักงานศุลกากรไม่ได้ตรวจพบว่าของที่นำเข้านั้นมีคุณภาพ หรือปริมาณ หรือน้ำหนักน้อยกว่าใบขนสินค้าหรืออัตราอากรที่เรียกเก็บไว้เกินไป กล่าวคือ เมื่อผู้นำเข้าได้รับมอบของหรือส่งของออกไปเสร็จแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ไม่ทราบหลักฐานอย่างใดว่าของขาด ก็ต้องหมายความว่าผู้นำเข้าพอใจในค่าอากรที่ได้ชำระไว้แล้ว ฉะนั้น จะมาร้องขอคืนในภายหลังย่อมไม่ได้ โดยเหตุนี้จึงได้มีบทบัญญัติไว้ว่า ต้องให้ผู้นำเข้าแจ้งความไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนที่ได้ส่งมอบของหรือส่งของออกว่า จะยื่นคำร้องขอคืนเงินอากร ทั้งนี้ในเมื่อตนยังไม่แน่ใจในสินค้าหรือภาษีอากรที่เสียไว้ เพื่อเจ้าพนักงานจะได้มีโอกาสตรวจสอบสิ่งของที่อ้างถึงว่าขาดนั้นได้ทันทีทั้งที่ เช่นผู้นำเข้ายื่นใบขนสินค้าเสียอากรยารักษาโรค ๑๔ หีบ เจ้าหน้าที่เปิดตรวจ ๗ หีบ พบยาขาดหายไป ๗๐ ขวดส่วนอีก ๗ หีบ เปิดตรวจไม่พบว่าขาดหรือไม่ได้เปิดตรวจ และผู้นำเข้าได้รับมอบของไปแล้ว ดังนี้ สำหรับยา ๗ หีบที่ได้เปิดตรวจ เจ้าพนักงานศุลกากรก็ควรดำเนินการคืนเงินอากรที่ชำระไว้เกินให้ผู้นำเข้า ส่วนอีก ๗ หีบที่ไม่ได้พบว่ามีของขาด ผู้นำเข้าจะมาร้องขอคืนเงินอากรในภายหลังไม่ได้

(ลงชื่อ) หยุด แสงอุทัย

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๐๕